

Сільник О.І.

к. арх., доцент,

Кафедра архітектури і планування сільських поселень,
Львівський національний аграрний університет

КОМПОЗИЦІЙНА СКЛАДОВА У РОЗПЛАНУВАННІ СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ

Архітектурно-планувальна композиція будь-якого поселення являє собою набір утилітарних та художніх особливостей. Тип містобудівного об'єкту вже диктує певний набір чинників, що в подальшому мають значення у плануванні. Належна організація всіх необхідних процесів на території поселення залежить від вдалого поєднання всіх його частин. Отже, щоб забезпечити мешканців комфортними умовами роботи і відпочинку необхідно поєднати ці компоненти так, щоб забезпечити ці вимоги. Відомо, що важливі складові архітектурно-планувальної композиції поселення як вулиці, площі, житлові будинки, присадибні ділянки і господарські будівлі на них, громадські будівлі, відкриті озеленені простори, споруди благоустрою, виробничі будівлі та комплекси, рельєф, водойми і навіть ландшафт творять одне ціле середовище поселення. На відміну від міського простору сільській осередок максимально прив'язаний до існуючого ландшафту. Це продиктовано самою особливістю забудови, що формується в основному однородними житловими будинками з присадибними ділянками. Природні умови — рельєф, рослинність, водойми, є не тими невід'ємними компонентами — які відіграють і мають диктувати основну роль при розплануванні поселення.

Рациональність творення композиційної структури поселення зазвичай продиктована вдалим використанням природних ресурсів та їх врахування при плануванні села. Врахування всіх чинників при розплануванні чи реконструкції поселень дають можливість оптимального використання території, ефективного використання природних ресурсів з обмеженим втручанням у природне середовище. Композиційними акцентами в свою чергу є природні — підвищення рельєфу — пагорби, штучні — будівлі, споруди. Розв'язки внутрішніх шляхів у поєднанні з композиційними вузлами та акцентами створюють єдиний неповторний силует кожного села. Основою розпланування більшості сільських поселень є головна вулиця, яка веде в село, проходить повз його громадський, сакральний центр, виходить за межі поселення до виробничих територій. Така вулиця може бути основною композиційною вісю, що невід'ємно працюватиме на візуалізацію композиційного

акценту, яким зазвичай може бути церква, або інша громадська споруда.

Архітектурно-планувальна композиція поселення — це гармонійне поєднання його складових — будівель, споруд, ділянок, територій у визначеному природному середовищі, що створює умови для їх доцільного функціонування і при цьому одержується композиційна виразність і краса їх розташування в просторі як елементів єдиного комплексу. Аналізуючи планувальну структуру українських сіл можна виявити закономірність між природними композиційними елементами, та створеними людьми об'єктами. Врахування ряду чинників таких як природні компоненти при проведенні реконструкцій сільських поселень дасть можливість зберегти їх неповторну самотність та цілісність.

Silnyk O.

PhD, associate professor,
Department of Architecture and Planning of Rural Settlements,
Lviv National Agrarian University

COMPOSITION COMPONENT IN THE PLANNING OF RURAL SETTLEMENTS

Architectural planning composition of any settlement is a set of utilitarian and artistic features. The type of urban development already dictates a set of factors that are further relevant in planning. Proper organization of all the necessary processes in the settlement depends on the successful combination of all its parts. Therefore, in order to provide residents with comfortable working and leisure conditions, it is necessary to combine these components to meet these requirements. It is known that important components of the architectural and planning composition of the settlement as streets, squares, residential buildings, private plots and outbuildings on them, public buildings, open green spaces, facilities for public works, industrial buildings and complexes, relief, reservoirs and even landscape create settlement environment. In contrast to urban space, the rural environment is as much attached to the existing landscape as possible. This is dictated by the very feature of development, which is formed mainly by single-family residential buildings with private plots. Natural conditions — terrain, vegetation, reservoirs, are not those essential components — which play and should dictate the key role in planning a settlement.

The rationality of creating a compositional structure of a settlement is usually dictated by the successful use of natural resources and their consideration when planning a village. Taking into account all the factors in the planning or

reconstruction of settlements make it possible to make optimum use of the territory, efficient use of natural resources with limited interference with the natural environment. Composite accents in turn are natural — elevation of the topography — hills, artificial — buildings, structures. The intersections of the inner paths, combined with the compositional nodes and accents, create a unique silhouette of each village. The basis for the planning of most rural settlements is the main street, which leads to the village, passes by its public, sacred center, goes beyond the settlement to the industrial territories. Such a street can be the main compositional axis, which will inevitably work to render the compositional accent, which can usually be a church. or other public building.

Architectural and planning composition of the settlement is a harmonious combination of its components — buildings, structures, sites, territories in a certain natural environment, which creates conditions for their proper functioning, and thus obtains compositional expressiveness and beauty of their location in space as elements of a single complex. Analyzing the planning structure of Ukrainian villages, it is possible to identify patterns between natural compositional elements and human-created objects. Taking into account a number of factors such as natural components in the reconstruction of rural settlements will help to preserve their unique identity and integrity.